

Министарство просвете и спорта Републике Србије
Српско хемијско друштво

Међуокружно такмичење из хемије
10. мај 2003.

Тест за II разред средње школе

Име и презиме

Место и школа

Разред

Не отварајте добијени материјал док Вам се не каже да то учините. Радите пажљиво! У прилогу се налази чиста хартија на којој треба да рачунате. Означите своја рачунања на хартији редним бројем задатка да би комисија могла да прати ваш рад.

РЕЗУЛТАТЕ ОБАВЕЗНО УПИШИТЕ У МЕСТА КОЈА СУ ЗА ТО ПРЕДВИЂЕНА КОД СВАКОГ ЗАДАТКА!

Заокружене вредности које треба употребити код решавања задатака:

Релативне атомске масе: H=1; Li=7; B=11; C=12; N=14; O=16; F=19; Na=23; Mg=24; Al=27; Si=28; P=31; S=32; Cl=35,5; K=39; Ca=40; Cr=52; Mn=55; Fe=56; Co=59; Cu=64; Zn=65; As=75; Br=80; Rb=85; Sr=88; Mo=96; Ag=108; Cd=112; Sn=119; I=127; Cs=133; Ba=137; Hg=201; Pb=207; Ra=226; U=238

Нормални услови: температура = 0⁰C; притисак 101,3 kPa.
Молска запремина: 22,4 dm³/mol при нормалним условима.
Авогадров број: 6x10²³
Универзална гасна константа: 8,314 J/K mol
Фарадејева константа: 96500 C
Планкова константа: 6,62 x 10⁻³⁴ J s

ВРЕМЕ ИЗРАДЕ ТЕСТА ЈЕ 150 МИНУТА

1. Нека четвороатомска честица, јако распрострањена у природи, састављена од две врсте атома, има укупно 30 протона, 30 неутрона и 32 електрона (од тога 24 валентна). Написати структурну формулу те честице.

2. Диполни моманат BF_3 је 0. Предвидите геометрију овог молекула.

- а) правилна тространа пирамида
- б) правилан троугао
- в) линеарна
- г) деформисана тространа пирамида
- д) у облику слова Т.

3. На некој температури константа дисоцијације бромоводоника на елементе у њиховом најстабилнијем стању износи 4. Све компоненте система су у гасовитом стању. Колико % првобитно присутног бромоводоника дисосује на овој температури?

$$\frac{\quad}{\text{(цео број)}} \%$$

4. Смеса истих маса цинка и калцијум-карбоната обрађена је вишком раствора хлороводоничне киселине. Израчунати густину добијене смесе гасова при нормалним условима.

$$\rho = \frac{\quad}{\text{(2 дец.)}} \text{ g/dm}^3$$

5. Употреба катализатора код повратне реакције утиче на (заокружите тачан одговор/тачне одговоре):

- а) брзину директне реакције
- б) брзину повратне реакције
- в) константу брзине директне реакције
- г) енергију активације повратне реакције
- д) енталпију директне реакције
- ђ) константу равнотеже

6. Од 300 g сировог калијум-нитрата направљен је раствор засићен на 100°C . Хлађењем овог раствора до 20°C искристалисало је 255 g чистог калијум-нитрата. Израчунати % нечистоћа у сировом узорку. ($R_{100^\circ\text{C}} = 246 \text{ g/100 g H}_2\text{O}$; $R_{20^\circ\text{C}} = 31,7 \text{ g/100 g H}_2\text{O}$)

$$\frac{\quad}{\text{(1 дец.)}} \%$$

7. У сваку од три чаше са чесменском водом уроњен је по један гвоздени ексер тако да горњи део вири из воде. У прву чашу (А) уроњен је на исти начин и бакарни ексер и повезан жицом са гвозденим. У другу чашу (Б) уроњен је на исти начин цинков ексер и повезан жицом са гвозденим, а у трећу (В) није уроњено ништа више. У којој чаши ће гвоздени ексер најмање кородирати?

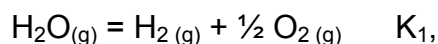
8. У гасометру изнад воде налази се 0.0074 m^3 кисеоника на температури 23°C и притиску од $104,1 \text{ kPa}$. Притисак засићене водене паре на 23°C износи $2,8 \text{ kPa}$. Коју ће запремину заузимати кисеоник који се налази у гасометру при нормалним условима?

$$\frac{\quad}{(1 \text{ дец.})} \text{ dm}^3$$

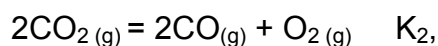
9. Колика запремина 8% раствора натријум-хидроксида густине $\rho = 1,09 \text{ g/cm}^3$ је потребна за потпуну неутрализацију 100 cm^3 раствора сумпорне киселине, ако се из 10 cm^3 тог раствора сумпорне киселине по додатку вишка баријум-хлорида добија $0,233 \text{ g}$ талога.

$$V = \frac{\quad}{(2 \text{ дец.})} \text{ cm}^3$$

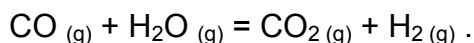
10. Ако је константа равнотеже за реакцију

а за реакцију

напишите израз за константу равнотеже, K_3 , реакције:

$$K_3 = \underline{\hspace{2cm}}$$

11. Колики рН има пуферски раствор добијен мешањем $1 \text{ mol NaH}_2\text{PO}_4$ и $0,5 \text{ mol Na}_3\text{PO}_4$, ако су константе дисоцијације фосфорне киселине:

$$K_1 = 7,52 \times 10^{-3} \text{ mol/dm}^3, K_2 = 6,31 \times 10^{-8} \text{ mol/dm}^3, K_3 = 1,26 \times 10^{-12} \text{ mol/dm}^3.$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \\ (1 \text{ дец.})$$

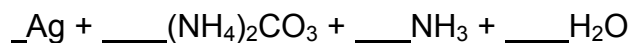
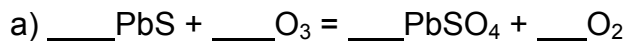
12. У четири епрувете налазе се NaNO_2 , NaNO_3 , NH_4NO_2 и NH_4NO_3 . Супстанца у епрувети I боји плави лакмус црвено. Супстанца у епрувети II реагује са натријум-хидроксидом. Супстанца у епрувети III не мења боју ни плавог ни црвеног лакмуса, а супстанца у епрувети IV боји црвени лакмус плаво. Написати формуле једињења у епруветама I, II и IV.

I _____

II _____

IV _____

13. Средите коефицијенте у оксидо-редукционим реакцијама:

14. Помешано је 5,698 g једињења А са 200,0 cm^3 раствора H_2SO_4 концентрације 0,11 mol/dm^3 . Издвојио се талог, а раствор изнад талоба не проводи струју. Написати формулу једињења А.

_____

15. Помешано је 25,0 cm^3 раствора хлороводоничне киселине концентрације 0,025 mol/dm^3 са 78,3 cm^3 раствора бромоводоничне киселине концентрације 0,025 mol/dm^3 . У добијени раствор додата су 62,0 cm^3 раствора јодоводоничне киселине концентрације 0,025 mol/dm^3 . Одмерена су 4,0 cm^3 добијене смесе и разблажена до 100,0 cm^3 . Израчунати рН добијеног раствора.

pH= _____
(1 дец.)

16. Израчунати концентрације сулфатног и водониковог јона у раствору сумпорне киселине концентрације $1 \times 10^{-10} \text{ mol/dm}^3$.

$$c(\text{SO}_4^{2-}) = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mol/dm}^3$$

(цео број x експ.)

$$c(\text{H}_3\text{O}^+) = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mol/dm}^3$$

(цео број x експ.)

17. Неки минерал садржи 23,3 % калцијума, 18,6 % сумпора, 20,9 % воде, а остатак до 100 % је кисеоник. Утврдити емпиријску формулу тог минерала.

_____

18. Које супстанце не могу да постоје једне поред других у воденом раствору (заокружити):

- 1) NaHCO_3 и NaOH
- 2) NaCl и KBr
- 3) AgNO_3 и KCl
- 4) CH_3COONa и HCl
- 5) NH_4Cl и KHSO_4
- 6) NaHCO_3 и KHSO_4

19. Израчунати осмотски притисак раствора који у 1 cm^3 садржи 1×10^{18} молекула раствореног неелектролита на 25°C .

$$\pi = \underline{\hspace{2cm}} \text{ Pa}$$

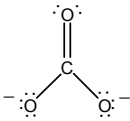
(1 дец. x експ.)

20. Израчунати масени удео воденог раствора натријум-хлорида чија је молалност $1,00 \text{ mol/kg}$.

$$\omega = \underline{\hspace{2cm}} \%$$

(2 дец.)

Кључ за II разред

1. 3
2. б) 3
3. 80 % 3
4. 0,83 g/cm³ 3
5. а), б), в), г) 3
6. 2,4 % 3
7. Б 3
8. 6,8 dm³ 3
9. 9,17 cm³ 3
10. K₁K₂^{-1/2} 3
11. 7,5 3
12. I NH₄NO₃ 1
 II NH₄NO₂ 1
 IV NaNO₂ 1
13. $\underline{1}$ PbS + $\underline{4}$ O₃ = $\underline{1}$ PbSO₄ + $\underline{4}$ O₂ 1,5
 $\underline{1}$ HCOOH + $\underline{2}$ [Ag(NH₃)₂]OH =
 $\underline{2}$ Ag + $\underline{1}$ (NH₄)₂CO₃ + $\underline{2}$ NH₃ + $\underline{1}$ H₂O 1,5
14. Ba(HCO₃)₂ 3
15. 3,0 3
16. c (SO₄²⁻) = 1x10⁻¹⁰ mol/dm³ 1,5
 c (H₃O⁺) = 1x10⁻⁷ mol/dm³ 1,5
17. CaSO₄ x 2H₂O 3
18. 1, 3, 4, 6 3
19. 4,1 x 10³ Pa 3
20. 5,53 % 3